

Riksdagens protokoll

2013/14:67

Fredagen den 7 februari

Kl. 09.00 – 09.17

Protokoll
2013/14:67

1 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Förste vice talmannen meddelade att *Fredrik Lundh Sammeli* (S) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 16 februari, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Tomas Nilsson* (S).

2 § Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält *Karin Östring Bergman* som suppleant i kulturutskottet under *Rickard Nordins* ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 3 mars–3 april* till

suppleant i kulturutskottet
Karin Östring Bergman (C)

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:247

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:247 Arbetsvillkor och upphandling inom taxi-branschen

av *Ali Esbati* (V)

Statsrådet *Elisabeth Svantesson* besvarar interpellationen fredagen den 28 februari.

Skälet till dröjsmålet är att frågan kräver ytterligare utredning.

Stockholm den 31 januari 2014

Arbetsmarknadsdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:253 Skattesänkningar och jobb
av Peter Persson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 25 mars 2014.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 31 januari 2014

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

4 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2013/14:76 till skatteutskottet

2013/14:80 till utbildningsutskottet

Motioner

2013/14:Ju8–Ju10 till justitieutskottet

EU-dokument

KOM(2014) 20 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 2 april*.

KOM(2014) 28 till trafikutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 31 mars*.

Svar på interpellation

5 § Svar på interpellation 2013/14:245 om omhändertagna svenska barn i Norge

Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Jonas Gunnarsson har frågat mig om jag har för avsikt att vidta några åtgärder för att få till stånd ett förfarande i situationer som den han beskriver i sin interpellation avseende omhändertagande av svenska barn i Norge.

Som Jonas Gunnarsson är väl medveten om kan jag som minister varken kommentera eller försöka påverka enskilda ärenden.

När barn omhändertas av sociala myndigheter i Sverige gäller svensk lagstiftning oavsett vilket land barnet kommer från. På samma sätt är norsk lagstiftning gällande i Norge och ligger till grund för omhändertaganden i Norge oavsett vilket land barnet kommer från. Det norska rätts-

systemet liknar det svenska, och reglerna är ofta likartade i social- och familjerättsliga frågor.

Jag vill gärna lyfta fram att Sverige i januari 2013 anslöt sig till 1996 års Haagkonvention om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn. Konventionen syftar till att stärka skyddet för barn i internationella situationer. Den ger till exempel myndigheter i ett konventionsland formella möjligheter att samarbeta i ett ärende gällande barn i ett annat konventionsland, inklusive ärenden som gäller placering av barn. Norge har ännu inte ratificerat denna konvention.

Både Norge och Sverige har dock ratificerat barnkonventionen. Det innebär att ansvariga myndigheter i både Norge och Sverige ska säkerställa det enskilda barnets rätt att få sina grundläggande rättigheter och behov tillgodosedda.

Barnkonventionen sätter barnet i centrum och uttrycker barnets behov som rättigheter. En röd tråd i konventionen är barnets behov av och därmed rätt till båda sina föräldrar. Flera av barnkonventionens artiklar syftar till att ge barnet ett särskilt skydd i situationer där vuxenvärlden på olika sätt kränker barnet och brister i respekt för det. Barnet får inte skiljas från sina föräldrar mot deras vilja, om det inte är nödvändigt för barnets bästa. I barnkonventionen görs det också klart att barnets och vårdnadshavarnas intressen inte alltid sammanfaller. I avvägningen mellan barnets intressen och föräldrarnas har barnets företräde.

Jag vill avsluta med att betona att insatser som genomförs mot föräldrars vilja alltid är förenat med svårigheter, även om det för barnet kan vara nödvändigt.

Anf. 2 JONAS GUNNARSSON (S):

Fru talman! Jag börjar med att tacka statsrådet för att hon har tagit sig tid att försöka ge svar på min fråga. Frågan jag ställt är egentligen ganska enkel till sin natur. Jag undrar om regeringen och statsrådet kommer att agera för att få till stånd någon form av förfarande för att fall där svenska barn är omhändertagna i ett annat land ska överföras till svenska myndigheter.

Jag pekar i min fråga på Norge, ett land som många svenskar av och till bor i för att arbeta, studera eller annat. Det är också ett land som vi har goda kontakter med och ofta samarbetar med i många olika sammanhang.

Just det faktum att vi i många avseenden är sammansvetsade och välintegrerade med varandra kan skapa en illusion av att vi kan förvänta oss samma sak där som här. Men jag vet att så inte är fallet. Jag kommer från ett gränslän och kan vittna om många som har hamnat mellan stolar eller fått problem efter att ha rört sig fram och tillbaka över gränsen för arbete eller annat.

Just det problem som jag har tagit upp i min fråga till statsrådet kan kanske tyckas lite perifert, men det är ett stort problem för många familjer och framför allt barn. Situationen jag berör handlar om familjer som bott en tid i Norge där ett omhändertagande av familjens barn har inletts. Föräldrarna har sedan av olika anledningar flyttat tillbaka till Sverige, men de omhändertagna barnen behålls i Norge i stället för att föras över till svenska myndigheter.

Prot. 2013/14:67
7 februari

Svar på interpellation

För mig ter sig detta lite underligt, och det är förvånande hur lite stöd och engagemang berörda föräldrar har fått från svenska myndigheter när det gäller att åstadkomma en överflyttning.

Statsrådet och jag är överens om det viktiga i att respektera barnkonventionen och garantera barns behov och rätt till sina föräldrar. Med denna inställning till barns rätt borde vi som land göra allt vi kan för att omhändertagna barn ska hanteras av myndigheter nära föräldrarna och där barnen har sin största anknytning. Jag hoppas att statsrådet även delar denna uppfattning. Det är dock lite otydligt med tanke på att jag upplever att statsrådet inte har svarat på min fråga utan i stället räknat upp olika tillämpliga konventioner och hur man kan se på dem.

Jag vet att det är många föräldrar och barn som precis som jag väntar på ett svar. Jag förstår samtidigt att det är klurigt och svårt att komma framåt. Jag vill ändå höra om inte statsrådet kan se dessa problem och försöka hitta ett sätt att lösa dem.

Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Precis som interpellanten säger har Sverige och Norge goda förbindelser och ett rikt utbyte av varandra på många områden.

Norge har ett aktivt arbete för barns rättigheter varför vi också på det området har haft mycket utbyte. Inte minst har vi från Sverige på senare tid frågat Norge om fördelarna med att införliva barnkonventionen i lagen, vilket Norge har gjort. Som Jonas Gunnarsson säkert känner till har vi en utredning som tittar på och analyserar konsekvenserna av ett sådant förfarande också i Sverige. Det finns alltså ett gott samarbete på alla sätt mellan vårt grannland Norge och Sverige.

Men precis som jag sade i mitt interpellationssvar gäller norsk lagstiftning i Norge och svensk lagstiftning i Sverige. De har många likheter, men svenska myndigheter har ingen möjlighet att överpröva ett utländskt domstolsbeslut. Rättsväsendet är självständigt i Norge, precis som i Sverige, och ett annat lands myndighet kan som sagt inte överpröva.

Den svenska medborgare som är bosatt i Norge är hänvisad till den myndighet som har fattat beslutet, till det norska rättssystemet. När medborgaren åter är bosatt i Sverige kan denne också vända sig till den kommun där man bor i Sverige. Det är de legala förhållandena.

Att jag nämner Haagkonventionen i mitt svar beror på att den, när båda länderna har ratificerat den, ger formella möjligheter att samarbeta i ett särskilt ärende gällande barn. Det gäller också ärenden som rör placering av barn.

Sverige har nyligen ratificerat konventionen, och jag vet att ett sådant arbete pågår även i Norge. De förbereder en proposition till sitt parlament och en ratificering. I framtiden kan detta innebära utökade möjligheter att samarbeta i enskilda ärenden, men det är fortfarande så att norsk lag gäller i Norge och svensk lag gäller i Sverige. Vi har inte möjlighet att överpröva varandras domslut.

Anf. 4 JONAS GUNNARSSON (S):

Fru talman! Det är klart att Sverige inte ska kunna överpröva norska domslut och tvärtom. Det skulle vara väldigt konstigt. Men det är inte det

jag frågar om, utan jag frågar om ett förfarande och om ministern är beredd att agera för det.

Precis som ministern säger tror jag också att Haagkonventionen skulle kunna lösa vissa problem. Men Norge har inte ratificerat konventionen – den finns inte på plats där. Det skapar vissa problem.

Om jag tittar i barnkonventionen, som är lag i Norge och som Sverige också är bunden av, står det i 8 §: ”Konventionsstaterna åtar sig att respektera barnets rätt att behålla sin identitet, innefattande medborgarskap, namn och släktförhållanden såsom dessa erkänns i lag, utan olagligt ingripande. Om ett barn olagligt berövas en del eller hela sin identitet, skall konventionsstaterna ge lämpligt bistånd och skydd i syfte att snabbt återupprätta barnets identitet.”

Nu är det inget olagligt som händer i Norge, men de förfaranden som finns i Norge innebär att man kan adoptera bort barn ganska snabbt. Det innebär att man adopterar bort svenska medborgare i ett annat land. Jag tycker att det är angeläget att man som svensk minister agerar för att få till stånd ett förfarande där vi kan föra över sådana här fall till Sverige och hantera dem här så att barnen kan behålla sitt medborgarskap.

Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Återigen, jag kan inte kommentera enskilda ärenden. Men när det gäller norsk lag och norska beslut är det fortfarande så att barnkonventionen har införlivats i lagstiftningen, och jag liksom alla andra förväntar mig att hänsyn tas till dess stadgande när beslut fattas som berör barn i Norge. Men det är norsk lag som gäller när barn vistas i Norge och blir föremål för beslut där.

När Haagkonventionen har ratificerats av båda länderna ger det en utökad möjlighet till samarbete, men det är fortfarande inte möjligt att överpröva beslut. Det är en annan rättsordning Jonas Gunnarsson efterfrågar, och den är dess värre inte möjlig att uppnå.

UD kan bistå familjer där svenska barn blir strandsatta på olika sätt, exempelvis när de har övergetts av sina föräldrar utomlands eller har bortförts eller kvarhålls i ett annat land. Där har UD möjlighet att gå in. Men här handlar det om att norsk lag har tillämpats i ett beslut där hänsyn till barnkonventionen har tagits. Det gäller ett av våra grannländer, och de legala förutsättningarna är inte de som Jonas Gunnarsson önskar sig.

Om man skulle överpröva ett domstolbeslut så som Jonas Gunnarsson begär skulle en helt annan rättsordning skapas. Den möjligheten finns inte.

Anf. 6 JONAS GUNNARSSON (S):

Fru talman! Jag begär inte att man ska överpröva domstolsbeslut utan att man ska fundera på om vi inte ska försöka få till ett förfarande så att fallen kan hanteras så nära föräldrarna som möjligt. Det är där barnen har sin anknytning. Jag vill att vi ska ha ett utbyte i dessa frågor.

Det innebär såklart inte ett ensidigt svenskt förfarande utan att man måste ha kontakt med Norge för att försöka lösa denna fråga.

Prot. 2013/14:67
7 februari

Svar på interpellation

Som redan nämnts i diskussionen och i svaret har vi ganska goda relationer med Norge och de övriga nordiska länderna. Vi kan förvänta oss att människor rör sig mycket över gränserna. Detta är säkerligen inte ett problem bara mellan Sverige och Norge och för familjer som rör sig över den gränsen, utan även för andra.

Jag tycker fortfarande inte att ministern har svarat på själva frågan om hon är beredd att ta initiativ till ett sådant förfarande och försöka få till stånd en ordning som innebär att sådana här fall provas nära barnets föräldrar så att det finns en rimlig möjlighet till återanknytning.

I dag separerar man medvetet barn från sina föräldrar för att i slutändan – i Norge – kunna adoptera bort dem. Jag tycker att detta är orimligt. Det är ändå svenska medborgare det handlar om.

Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Jag har stort förtroende för att man har en väl fungerande lagstiftning och ett väl fungerande förfaringsätt när man fattar beslut i Norge, liksom som i Sverige, och att hänsyn tas till barnkonventionen och barnets bästa. Detta stadgas tydligt, och jag har ingen anledning att tro att man inte tillämpar detta i Norge. Låt mig säga detta först. Sedan är det ganska få barn det handlar om. Omständigheterna skiljer sig mycket åt mellan barnen, och därför kan man inte dra några generella slutsatser.

Om jag har rätt bild finns det relativt väl upparbetade kontaktvägar i gränskommunerna, och redan i dag finns det fungerande samverkan och informationsutbyte. Det som kan tillkomma när Haagkonventionen ratificeras är ett formaliserat samarbete mellan myndigheter.

De svar Jonas Gunnarsson önskar sig är inte möjliga att ge i dagsläget. Låt mig dock återigen säga att kontaktvägarna mellan Sverige och Norge är väl utbyggda och fungerar väldigt bra. Ett ömsesidigt ratificerande av Haagkonventionen skulle vara ytterligare ett steg på vägen.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2013/14:70 Ökad insyn i partiers och valkandidaters finansiering

2013/14:K17 av Peter Eriksson m.fl. (MP, S, V)

2013/14:K18 av Jonas Åkerlund (SD)

2013/14:K19 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V)

7 § Kammaren åtskildes kl. 9.17.

Prot. 2013/14:67
7 februari

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	1
2 § Anmälan om kompletteringsval	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Ärenden för hänvisning till utskott	2
5 § Svar på interpellation 2013/14:245 om omhändertagna svenska barn i Norge	2
Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	2
Anf. 2 JONAS GUNNARSSON (S)	3
Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	4
Anf. 4 JONAS GUNNARSSON (S)	4
Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	5
Anf. 6 JONAS GUNNARSSON (S)	5
Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	6
6 § Bordläggning.....	6
7 § Kammarén åtskildes kl. 9.17.	7